

Victor-Andrei CĂRCĂLE

CRIMINALISTICĂ

Curs universitar

Universul Juridic
București
-2026-

Cuprins

ABREVIERI	5
CUVÂNT-ÎNAINTE	7
INTRODUCERE	9
CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN CRIMINALISTICĂ.	
NOȚIUNI GENERALE	11
1.1. Definiția și obiectul criminalisticii	11
1.2. Natura juridică și locul criminalisticii în sistemul științelor	14
1.3. Scurt istoric al criminalisticii	17
1.4. Principiul schimbului de urme (Principiul Locard)	20
1.5. Ramurile criminalisticii	23
1.6. Întrebări de autoevaluare	26
CAPITOLUL II. TEHNICA CRIMINALISTICĂ. MIJLOACE,	
METODE ȘI PROCEDEE	28
2.1. Noțiunea de tehnică criminalistică	28
2.2. Mijloacele tehnico-criminalistice	30
2.3. Metodele tehnico-criminalistice	32
2.4. Fotografia judiciară	36
2.4.1. Fotografia de orientare	38
2.4.2. Fotografia schiță (de ansamblu)	38
2.4.3. Fotografia de nod (mediană)	39
2.4.4. Fotografia de detaliu	40
2.5. Schița locului faptei	42
2.6. Întrebări de autoevaluare	43
CAPITOLUL III. CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI	
3.1. Noțiunea și importanța cercetării la fața locului	45
3.2. Temei legal	47
3.3. Fazele cercetării la fața locului	48
3.4. Metodele de examinare a locului faptei	50

3.5. Procesul-verbal de cercetare la fața locului	51
3.6. Echipa de cercetare la fața locului	53
3.7. Repere de jurisprudență	55
3.7.1. Cadrul legal relevant.....	55
3.7.2. Tendința jurisprudențială din eșantionul furnizat	56
3.7.3. Nulitatea actelor de cercetare la fața locului întocmite cu încălcarea procedurii.....	56
3.7.4. Valoarea probatorie a procesului-verbal de cercetare la fața locului.....	59
3.7.5. Concluzie și aplicabilitate	60
3.7.6. Recomandări practice	60
3.8. Întrebări de autoevaluare	61
 CAPITOLUL IV. URMELE ÎN CRIMINALISTICĂ.	
TRASEOLOGIE ȘI DACTILOSCOPIE	63
4.1. Noțiunea criminalistică de urmă	63
4.2. Clasificarea urmelor	64
4.2.1. După natura urmelor	65
4.2.2. După modul de formare	65
4.3. Dactiloscopia	66
4.4. Relevarea amprentelor latente.....	68
4.5. Traseologia	70
4.5.1. Urmele de pași.....	71
4.5.2. Urmele de vehicule	72
4.5.3. Urmele instrumentelor de efracție.....	72
4.6. Întrebări de autoevaluare	74
 CAPITOLUL V. BALISTICA JUDICIARĂ	
5.1. Definiție și obiect	75
5.2. Componentele balisticii judiciare.....	76
5.3. Identificarea criminalistică a armelor de foc	77
5.4. Distanța de tragere.....	78
5.5. Întrebări de autoevaluare	81
 CAPITOLUL VI. IDENTIFICAREA PERSOANELOR	
6.1. Metode de identificare a persoanelor	82

6.2. Analiza ADN în criminalistică	83
6.2.1. Limitele analizei ADN.....	84
6.3. Portretul vorbit și reconstrucția facială	86
6.4. Repere de jurisprudență	88
6.4.1. Cadrul legal intern relevant.....	88
6.4.2. Jurisprudența CEDO relevantă	91
6.4.3. Jurisprudența internă – prelevare fără consimțământ, caracterul măsurii, limite	92
6.4.4. Concluzii de principiu	96
6.4.5. Recomandări practice	98
6.5. Întrebări de autoevaluare	98
 CAPITOLUL VII. EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ A DOCUMENTELOR	100
7.1. Noțiunea de document în criminalistică.....	100
7.2. Tipuri de fals în acte	101
7.3. Examinarea scrisului de mână (grafoscopia).....	102
7.4. Examinarea documentelor tipărite	104
7.5. Repere de jurisprudență	107
7.5.1. Cadrul legal esențial	107
7.5.2. Practica instanțelor civile.....	109
7.5.3. Practica instanțelor penale	112
7.5.4. Concluzii de principiu	114
7.5.5. Recomandări practice	115
7.6. Întrebări de autoevaluare	116
 CAPITOLUL VIII. CADRUL TACTIC AL ORGANIZĂRII ANCHETEI PENALE	117
8.1. Noțiunea și principiile organizării urmăririi penale.....	117
8.2. Versiunile de urmărire penală.....	119
8.3. Întrebări de autoevaluare	122
 CAPITOLUL IX. TACTICA CRIMINALISTICĂ. AUDIEREA PERSOANELOR.....	124
9.1. Noțiunea de tactică criminalistică	124
9.2. Audierea suspectului/inculpatului.....	125

9.3. Ascultarea martorilor	127
9.4. Detecția comportamentului mincinos	128
9.5. Repere de jurisprudență	130
9.5.1. Cadrul legal intern relevant (Codul de procedură penală).....	130
9.5.2. Jurisprudența CEDO privind art. 6 – audierea martorilor, confruntarea, dreptul la tăcere.....	134
9.5.3. Jurisprudență internă privind audierea martorilor, confruntarea și procesul echitabil	136
9.5.4. Audierea persoanei vătămate și a minorilor – standarde CEDO și transpunere internă.....	138
9.5.5. Concluzii de principiu.....	139
9.5.6. Recomandări practice	140
9.6. Întrebări de autoevaluare	140
 CAPITOLUL X. TACTICA AUDIERII MARTORILOR	142
10.1. Aspecte introductive	142
10.2. Psihologia martorului – procesul de formare a declarației de martor	144
10.3. Regulile tactice privind ascultarea martorului	147
10.4. Întrebări de autoevaluare	150
 CAPITOLUL XI. TACTICA AUDIERII PERSOANEI VĂTĂMATE	152
11.1. Aspecte procesuale	152
11.2. Etapele audierii.....	154
11.3. Întrebări de autoevaluare	157
 CAPITOLUL XII. TACTICA AUDIERII SUSPECTULUI/ INCULPATULUI.....	159
12.1. Reglementare procesuală	159
12.2. Formarea declarațiilor inculpatului	161
12.3. Regulile tactice privind audierea suspectului sau inculpatului.....	164
12.4. Întrebări de autoevaluare	166

CAPITOLUL XIII. REGULI ȘI PROCEDEE TACTICE	
APPLICATE ÎN EFECTUAREA UNOR ACTE DE URMĂRIRE	
PENALĂ.....	168
13.1. Tactica efectuării confruntării.....	168
13.2. Tactica efectuării reconstituirii	170
13.3. Tactica efectuării prezentării pentru recunoaștere	172
13.4. Tactica efectuării percheziției	175
13.5. Întrebări de autoevaluare	177
CAPITOLUL XIV. PERCHEZIȚIA ȘI RIDICAREA DE	
OBIECTE ȘI ÎNSCRISURI	178
14.1. Noțiunea și natura juridică a percheziției	178
14.2. Reglementare legală	179
14.3. Tipuri de percheziție	179
14.4. Tactici criminalistice ale percheziției.....	181
14.5. Repere de jurisprudență	183
14.5.1. Cadrul legal esențial	183
14.5.2. Tendința generală din jurisprudență (eșantionul furnizat).....	185
14.5.3. Jurisprudență relevantă – percheziția și ridicarea de obiecte.....	185
14.5.4. Regimul probelor obținute prin percheziție și ridicare de obiecte	190
14.5.5. Recomandări și pași practici	191
14.6. Întrebări de autoevaluare	191
CAPITOLUL XV. CRIMINALISTICA DIGITALĂ –	
INVESTIGAREA INFRAȚIUNILOR INFORMATICE.....	193
15.1. Noțiuni introductive.....	193
15.1.1. Particularitățile probei digitale.....	195
15.2. Principii ale criminalisticii digitale	195
15.3. Etapele investigației criminalistice digitale.....	197
15.3.1. Ordinea volatilității datelor (<i>order of volatility</i>)	197
15.4. Tipuri de probe digitale și surse de date.....	198
15.4.1. Criminalistica dispozitivelor de stocare clasice.....	198
15.4.2. Criminalistica dispozitivelor mobile	198

15.4.3. Criminalistica de rețea și trafic de date	198
15.4.4. Criminalistica în mediul cloud	199
15.4.5. Criminalistica dispozitivelor IoT și a sistemelor conectate	199
15.4.6. Criminalistica activelor cripto (<i>blockchain forensics</i>).....	199
15.5. Instrumente criminalistice.....	199
15.5.1. Platforme complete de analiză	200
15.5.2. Instrumente specializate pe categorii de dispozitive.....	200
15.6. Infracțiunile informatice – cadrul legal	201
15.6.1. Cadrul european conex	206
15.6.2. Repere de jurisprudență CEDO	207
15.6.3. Provocări actuale: criptare, anonimizare și inteligență artificială	207
15.7. Întrebări de autoevaluare	207

CAPITOLUL XVI. MEDICINA LEGALĂ ȘI TOXICOLOGIA

JUDICIARĂ	209
16.1. Medicina legală – definiție și rol.....	209
16.1.1. Tipurile de acte medico-legale	210
16.2. Autopsia medico-legală	211
16.2.1. Scopurile și tehnica autopsiei.....	212
16.2.2. Semnele morții și indicatorii post-mortem	212
16.2.3. Clasificarea morții din perspectivă medico-legală.....	214
16.2.4. Traumatologia medico-legală și evaluarea leziunilor	215
16.3. Toxicologia judiciară	216
16.3.1. Metode analitice	216
16.3.2. Alcoolul etilic	216
16.3.3. Droguri de abuz și substanțe psihoactive	217
16.3.4. Metale grele și substanțe cu toxicitate cronică	217
16.3.5. Medicamente și intoxicații voluntare	217
16.4. Repere de jurisprudență	218
16.4.1. Context jurisprudențial general	218
16.4.2. Rolul instituțiilor de medicină legală în procesul penal....	219
16.4.3. Expertiza medico-legală și limitele controlului judiciar asupra concluziilor științifice	220

16.4.4. Toxicologia medico-legală: rol probator și standarde instituționale.....	222
16.4.5. Expertiza medico-legală și căile de atac.....	223
16.4.6. Concluzii pentru practica judiciară și criminalistică.....	225
16.5. Întrebări de autoevaluare	226
 CAPITOLUL XVII. METODOLOGIA CERCETĂRII	
PRINCIPALELOR CATEGORII DE INFRAȚIUNI	228
17.1. Cercetarea omorului	228
17.1.1. Versiunile criminalistice în caz de deces suspect	228
17.1.2. Activitățile prioritare la locul omorului.....	229
17.1.3. Particularități ale cercetării la fața locului în cazul omorului.....	230
17.2. Cercetarea furtului și a tâlhăriei	231
17.2.1. Aspecte criminalistice prioritare	231
17.2.2. Modalitățile de operare (modus operandi)	232
17.3. Cercetarea incendiilor și exploziilor.....	232
17.3.1. Determinarea punctului de origine.....	232
17.3.2. Identificarea acceleratorilor de ardere	233
17.3.3. Stabilirea cauzei incendiului	233
17.3.4. Investigarea exploziilor	233
17.4. Cercetarea infracțiunilor de corupție.....	234
17.4.1. Particularități probatorii.....	235
17.5. Profilul psihologic al infractorului	236
17.5.1. Tipologii clasice	236
17.5.2. Limitele metodologice și probatorii	236
17.6. Cercetarea infracțiunilor de trafic de persoane.....	237
17.7. Întrebări de autoevaluare	237
 BIBLIOGRAFIE.....	239
 ANEXE	
Anexa I. Studii de caz aplicate – protocoale pas cu pas	251
Anexa II. Studii de caz complexe	259

Capitolul I

INTRODUCERE ÎN CRIMINALISTICĂ. NOȚIUNI GENERALE

Obiective de învățare: la finalul acestui capitol, studentul va fi capabil să definească criminalistica și să îi explice caracterul de știință judiciară aplicativă, să descrie obiectul complex al acestei discipline, să situeze criminalistica în raport cu dreptul penal, dreptul procesual penal, criminologia și celelalte științe conexe, să prezinte principalele momente istorice ale formării criminalisticii moderne, să explice și să aplice principiul schimbului de urme (principiul Locard) și să distingă cele trei ramuri fundamentale ale criminalisticii – tehnica, tactica și metodologia.

1.1. Definiția și obiectul criminalisticii

Criminalistica reprezintă una dintre disciplinele fundamentale ale științelor juridice aplicative, având un rol esențial în descoperirea, investigarea și probarea faptelor penale. Criminalistica s-a format ca răspuns la necesitatea organelor judiciare de a dispune de metode raționale, științifice și verificabile pentru stabilirea adevărului în cauzele penale. Spre deosebire de perioadele istorice în care aflarea adevărului se baza în principal pe mărturisiri, declarații sau simple prezumții, criminalistica modernă valorifică probele obiective, urmele materiale, datele științifice și metodele tehnice de examinare.

În accepțiune generală, criminalistica poate fi definită ca știința judiciară care elaborează și aplică metode, mijloace și procedee tehnico-științifice, tactice și metodologice destinate descoperirii, fixării, ridicării, conservării, examinării și valorificării urmelor infracțiunii și ale mijloacelor materiale de probă¹, în scopul identificării autorilor, stabilirii împrejurărilor comiterii faptei și prevenirii infracțiunilor.

¹ C. Roux, R. Bucht, F. Crispino, P.D. De Forest, C. Lennard, P. Margot, M. Miranda, N. NicDaéid, O. Ribaux, A. Ross, S.M. Willis, *The Sydney Declaration* –

Această definiție evidențiază mai multe dimensiuni ale criminalisticii. În primul rând, criminalistica are un caracter științific, deoarece utilizează metode de cercetare întemeiate pe observație, comparație, experiment, analiză și verificare. În al doilea rând, are caracter judiciar, întrucât metodele sale sunt folosite în cadrul procesului penal, pentru administrarea probelor și pentru clarificarea faptelor relevante cauzei. În al treilea rând, criminalistica are un caracter practic-aplicativ, fiind orientată spre rezolvarea concretă a problemelor investigative apărute în activitatea organelor judiciare.

Obiectul criminalisticii este complex și nu se reduce la simpla examinare a urmelor. El include întregul ansamblu de fenomene, procese, metode și reguli care permit descoperirea adevărului în investigarea infracțiunilor. Criminalistica studiază mecanismul de formare a urmelor, modalitățile de identificare a persoanelor și obiectelor, regulile tactice de efectuare a actelor de urmărire penală și particularitățile cercetării diferitelor categorii de infracțiuni.

Un prim element al obiectului criminalisticii îl constituie studiul urmelor infracțiunii. Orice faptă penală produce modificări în mediul înconjurător. Aceste modificări pot fi vizibile sau invizibile, materiale sau digitale, biologice, chimice ori mecanice. Ele pot consta în amprente papilare, urme de pași, urme de sânge, fibre textile, urme de instrumente, reziduuri de tragere, date informatice, înregistrări video sau alte elemente relevante. Criminalistica analizează modul în care aceste urme apar, cum pot fi descoperite, cum trebuie protejate și prin ce metode pot fi examinate.

Un al doilea element important îl reprezintă identificarea criminalistică. Identificarea urmărește stabilirea persoanei, obiectului, instrumentului sau fenomenului care a generat o anumită urmă. De exemplu, prin examinarea unei amprente se poate identifica persoana care a atins un obiect, prin compararea unui glonț cu urmele produse de țeava unei arme se poate identifica arma folosită, prin analiza ADN se poate stabili legătura